

KJAK

Meira møsn frá yvirlækna Tummas í Garði

Tummas í Garði, yvirlækni, hevur seinastu 10 árin verið størsta forðingin fyri góðum samstarvi millum sjúkrahúsini

Jákup Petersen
yvirlækni

Nú Sosialurin hevur havt eitt átak um føroyska sjúkr-ahúsvirkið, hevur tað enn einaferð eydnast Tummas í Garði at gnyggja salt í sárin millum sjúkrahúsini.

Sum sjúkrastjóri á Lands-sjúkrahúsinum (LS) kundi ein síggja hann ferð eftir ferð sita í sjónvarpi og lufta sínar tankar um Klaksvíkar Sjúkrahús (KS), at tað skuldi niðurleggjast. Hetta sjálvt um hann var sjúkrahústjóri á LS og fyri so vítt onki hevði við KS at gera.

At KS skal varðveitast er ein politisk avgerð og sjálvandi ikki nakað sum ein varastjóri á LS í tíð og ótíð skal leggja seg í.

Nú hann ikki longur er varastjóri á LS men »bert« vanligur yvirlækni, heldur hann, at tíðin er komin til at oysa burtur úr sær alt tað gall, sum hann hevur savnað saman seinastu 10 árin. Hetta gall verður so sjálvandi at renna niður yvir KS. Og nú hann allíkavæl er ígongd við at tømja seg, so skulu politkarar eisini fáa høvi at smakka hesa beisku vætu.

Leysa kanónin á Landssjúkrahúsinum

Úrslitið er sum sagt ein blandingur av reinum møsni kryddað við grundleysum pástandum og reinari niðurgerðing. Helst grundað á vánaligt innlit og útbúgving. Maðurin hevur jú ikki arbeiðt sum lækni í eini 9 ár, og tað kann jú millum annað geva illgruna um hansara førleika sum yvirlækni á LS í heila tikið.

Meira ítøkilig tó hetta:

Greinin í Sosialinum byrjar við at Tummas í Garði

(TíG) gevur okkum eina mynd av sær sjálvum: »Viðbrekin, sterk persónligheit við stórum ego«.

Farið verður síðani beinleiðis til snaralop á sjúkrahúsinu í Klaksvík og á Tvøroyri har TíG sær fyri sær stjórar liggjandi frammetir rommum við fótturnar á yvirlæknunum.

Eg veit ikki í hørjum heimi TíG sveimar men eitt er púra greitt, at stjóraland er komið fyri at verða í Føroyum og vit hava frá okkara arbeiðgevara greitt fingið at vita, at fardast skal eftir hesi skipan.

Skipanin við øllum hesum stjórunum kom í kjalarvørrinum av New Public Management og hevur víst seg at verða eitt klokkuklárt sjálvmál. Í okkara grannalondum eru tey komin væl áleiðis at fara frá hesum, tí tað er ineffektivt og sjúklingafjart. Tað tekur væl eini 10 ár afturat áðrenn vit vakna herheima.

Síðani skal tað sambart TíG verða ógjøriligt fyri KS og Suðuroyar Sjúkrahús (SS) at finna almen kirurg og medisinarar. Hvussu kann tað so bera til at vit hava bæði almen kirurg og medisinarar á KS?

Vit hava ikki brúk fyri eini tilvildarligari smælari sergrein og hesar læknar hava vit heldur ikki. Okkara kirurgur er almen kirurgur og hevur ikki sergrein. Medisinarin tað sama. Konsulentarnir taka sær av sergreinum.

Klaksvíkar Sjúkrahús-eitt sera virkið og effektivt sjúkrahús

Seinastu 15 árin hava skiftandi akslaserlæknar vitjað Klaksvíkar Sjúkrahús og framt framkomnar skurðviðgerðir. Síðani varð byrjað við hesum á LS og kom undir heitið dupultfunktión.

Seinastu 18 árin hevur framkomin urologi verið at funnið í Klaksvík. Hon er væl regulerað við sjúklingi, tryggd og førleika í miðdeulin. Urologurin sum stendur fyri virkseminum hevur lagt upp til eina skipan sum kann lyfta alla urologiina í Fø-

oyum upp á eitt tryggt støði.

Hann hevur í hesum sambandi fyri nógvum árum síðani (stuðlaður av Heilsu-málaráðnum) gjørt eina fullkomna frágreiðing um hetta. Men skurðdepilin á LS vil ikki spæla við. Teir vilja hava alt ella onki. Annars verður hetta nú kallað fyri dupultfunktión.

Almen kirurgi hevur virkað á sjúkrahúsinum í 100 ár og gerð tað framvegis. Einasti munur er, at støðið er hækkað munandi samstundis sum viðringin fyri sjúklinginum og kunnleiki til avmarkingarnar hava fingið fyrstu raðfesting.

Ortopedi hevur verið virkin á KS í meira enn 40 ár. Hon er eitt skuladømi uppá eitt virksemin sum grannalondini leggja út á smærri sjúkrahús. 85% av ortopediskum skurðviðgerðum eru sterkt standardiseraðar viðgerðir sum vanliga ikki krevja innleggjan og tryggt kunnu gerðast á smærri eindum. Hini 15% skulu miðsavnast til sjúkrahús við 300.000 – 500.000 í upptøkuøkinum. Og tað halda vit fast um í Klaksvík. Ortopedi varð seinri tikin upp á LS og verður nú kallað dupultfunktiónir.

Barnaortopediin íroknað klumpfótsviðgerð hjá nýföðingum hevur 15 ár á baki í Klaksvík. Klumpfótsviðgerðin eftir framkomnu Ponzetti metoduni byrjaði í Klaksvík áðrenn hon fekk fótastesti í Danmark. Er nú standard viðgerð í flestu londum í vesturheiminum.

Hondkirurgi hevur verið virkin á KS í 15 ár og tikið sær av sjúklingum úr øllum Føroyum.

Rygckkirurgi hevur verið virkin á KS í 20 ár. Gjörðar verða tær skurðviðgerðir sum tryggt kunnu fara fram á teimum smáum sjúkrahúsum sum vit hava í Føroyum. Hetta eftir avtalu við ortopedisku og neurokirurgisku deild á Ríkissjúkrahúsinum.

Nú er so LS farið undir at taka avloysarar til at fremja ryggskurðviðgerðir. Og tað skuldið ikki undra meg um teir har fara undir

viðgerðir sum aðrastaðni eru miðsavnaðar og harvið lækka støðið innan hetta øki eisini. Síðani verður helst tos um dupultfunktiónir.

Kikarakanningar byrjaðu í Klaksvík í 70-unum og hava ment seg síðani. Seinri hevur LS tikið hetta upp eisini og kallar tað sjálvandi fyri dupultfunktión.

Skipaðar útskiftingar av mjadnum og knøum fóru ígongd á Klaksvíkar Sjúkrahúsi í 1988. Síðani komu eisini skipaðar liðútskiftingar á LS og verða nú kallað dupultfunktión o.s.fr. Men lat meg stöðgað her. Næstan allar funktiónirnar sum KS hevur, eru tiknar upp, áðrenn henda viðgerð fanst í Føroyum. Síðani hevur LS eisini tikið tær upp og kallar tað dupultfunktiónir. Skulu hesar dupultfunktiónir takast burtur so er bert rímligt, at LS leggur tær niður.

TíG herjar nú mót trøllum

Hinvegin, tá TíG tekur upp, at serlæknar koma til Føroyar (les KS/SS) og taka hópisleysar sergreinar upp, so er tað LS sum er oddafiskurin á hesum øki. Tað var einaferð ein greið ætlan fyri hvørjar sergreini vóru neyðugar á LS. Hon var sjálvandi kastað fyri borð og teir yvirlæknar sum vóru áhugaði fyri fóstum starvi á LS vóru settir og teirra sergreinar byggd upp. So TíG - sópa heima áðrenn tú kemur við kustinum til KS og SS.

TíG herjar víðari móti tí hann kallar fyri "smáu sjúkr-

ahúsunum". Eg gangi út frá, at hann her meinar við KS og LS. Og her kemur fram tann veruligi vandin við tí LS sum TíG sær fyri sær. Nakað sum eg havi havt frammi fleiri ferðir.

Tað stendur at lesa um henda vanda á fyrstu síðu í tema Sosialinum 25 nov. um sjúkrahúsinu. Her endurgeva teir Tummas í Garði fyri at siga, at "Trygdin í vanda". Tað tragiska er tó, at tað er hann sjálvur sum er íferð við at seta trygdina í vanda.

Um ein gongur í tí vildfarilsinum at Landssjúkrahúsið er stórt so er tryggt, dyggt og tænað í stórum vanda. Hetta er sjálvandi ein heimfðislig, nalvabeskoðandi og vandafull niðurstøða sum er til stóran ampa fyri sjúkling-

ar. Tað verður eisini kallað fólks tryggt.

Tað vil siga, at sjúklingar í góðari trúgv lata seg uppi hendurnar á sjúkrahúsinum uttan at vita, at hetta er eitt lítið sjúkrahús við sera avmarkaðum førleikum. Á sama hátt sum KS og SS.

Munurin er bert, at vit á KS og so vítt eg veit eisini á SS eru púra greið yvir okkara avmarkingar, arbeiða eftir hesum og bera tað fram fyri sjúklingin.

Sostatt gerast KS og SS tryggari sjúkrahús at vitja enn LS og hetta hava sjúklingar sjálvandi funnið útav fyri langari tíð síðani. Við hesum fylgir eisini dyggt og sjúklingatrygd har starvsfólk eru tætt uppat sjúklingin.